

راه و رسم بزرگان

«احمد شریف پور»

کم و بیش تمام توزیع‌های لینوکس را آزمایش و بررسی می‌کند، اما سیستم اصلی که او برای «کار»، یعنی توسعه هسته لینوکس به کار می‌برد تا مدت‌ها لینوکس معمول فدورا را اجرا می‌کرده است و این‌که پدیدآورنده لینوکس به تازگی مهاجرت به اوبونتو را نیز مدنظر قرار داده است. اما جالب‌تر از این انتخاب‌ها، دلیل نهفته در پس آن‌ها است. به گفته خود توروالدن، او به دنبال قابلیت‌های عجیب و غریب، سرعت بالای بوت، زیبایی پوسته‌ها و... نیست. سیستم از دید او «ابزار» انجام کار است و زمانی که کار شما توسعه هسته لینوکس باشد، تنها به توزیعی احتیاج خواهید داشت که به سادگی ابزار برنامه‌نویسی و کدهای هسته را در اختیار شما قرار دهد. کاری که اغلب توزیع‌های موجود به سادگی انجام می‌دهند.

رمز بزرگی: هدف یا وسیله

آنچه من از جمع این دو مطلب برداشت می‌کنم این است که این بزرگان در یک چیز مشترک هستند؛ پشتکار و پافشاری در راه هدف. هدف استالمن گسترش آزادی نرم‌افزار است. او در این هدف از هیچ چیز ابایی ندارد. از برگزاری جلسه‌ها و تجمع گرفته تا مسافرت و تبلیغ و حتی چشم‌پوشی از داشتن یک سیستم قدرتمند که امروز دیگر برای هر هکری به سادگی در دسترس است. او ترجیح می‌دهد کارهایش را با سیستمی ابتدایی به انجام برساند و توان پردازشی یک لپ‌تاپ را رؤیایی دور دست بداند، اما به همین روش نیز هدفش را تبلیغ کند. هدف توروالدن نیز توسعه و بهبود هسته سیستم‌عامل است. برای توروالدن مهم نیست از چه سیستمی، با چه مشخصات یا آب و رنگی استفاده می‌کند. سیستم و حتی خود لینوکس برای او ابزاری در جهت نیل به هدف و پافشاری بر آرمان‌ها مهم است نه هر چیز دیگری. شاید رسم بزرگی همین باشد...

شده است. این نت‌بوک پردازنده‌ای هشتصد مگاهرتزی براساس معماری MIPS دارد، یک گیگابایت رم، صفحه نمایش ۸/۹ اینچی با تفکیک‌پذیری ۶۰۰×۱۰۲۴ پیکسل و برای ذخیره اطلاعات هم بنا به انتخاب، SSD با ظرفیت دو یا هشت گیگابایت یا هارددیسک معمولی ۱۶۰ گیگابایتی در دسترس خواهد بود. موتور محرک این «مینی کامپیوتر» هم توزیع لینوکسی به نام gNewScence است. آنچه استالمن را خوشحال می‌کند «آزاد» بودن تمام اجزای این سیستم است، از بایوس و درایور گرفته تا خود سیستم‌عامل. نکته جالب توجه این‌که در هسته این توزیع لینوکس حتی یک خط کد «غیر آزاد» (دقت کنید غیر آزاد نه کد بسته) وجود ندارد. اما استالمن لزوماً از سخت‌افزار آن راضی نیست! بلکه تعصب به آزادی و پای‌بندی به آرمان‌هایی که خود او بنیان‌گذار آن‌ها بوده، انتخابی به‌جز این نت‌بوک برای او باقی نگذاشته است. رؤیای کنونی استالمن، سیستمی با همین درجه خلوص و آزادی، اما با قدرتی در حد و اندازه‌های یک لپ‌تاپ است.

ابزار رهبری

لینوس بندیکت توروالدن، فردی است که لینوکس را از یک سرگرمی شخصی به یکی از بازیگران تأثیرگذار عرصه سیستم‌عامل‌ها تبدیل کرده است. او هنوز هم تصمیم‌گیرنده اصلی در توسعه کد هسته لینوکس است. به گونه‌ای که عده‌ای او را تنها دیکتاتور ستایش شده دنیای لینوکس می‌دانند. شاید بسیاری بر این باور باشند که کامپیوتر او را (که برخی حتی از سخت‌افزار آن هم تصویری فزاینده دارند) لینوکسی استثنایی، سفارشی‌شده و دست‌ساز هدایت می‌کند که با توجه به قدرت و دانش توروالدن باید کامپیوتر او را به ابزاری فوق‌پیشرفته با قابلیت‌هایی فراتر از تصور تبدیل کند، اما در واقع چنین نیست. آخرین مصاحبه‌ها و اخبار منتشر شده عنوان می‌کنند که او اگرچه

هر سنت و صنعتی، بنیانگذاران و رهبرانی دارد که پیروان آن سنت و فعالان آن صنعت می‌کشند با تقلید و الهام از افعال و رفتار آن‌ها در مسیر درست گام بردارند. در دنیای IT هم همانند هر جای دیگری، نام‌های بزرگی وجود دارند که گاه حتی به دیدی اساطیری به آن‌ها نگریسته می‌شود. بعید است کسی با کامپیوتر سر و کار داشته باشد و اسامی نظیر گیتس، جابز، بالمر، استالمن، توروالدن، ریموند و بسیاری دیگر را نشنیده باشد.

شاید شما هم جز آن دسته از افرادی باشید که از خود پرسیده‌اید، محل کار گیتس چگونه است؟ جابز از کدام نرم‌افزارهای مک استفاده می‌کند؟ کامپیوتر استالمن چه هیولایی خواهد بود؟ یا توزیع مورد استفاده پدیدآورنده لینوکس چیست؟ در این یادداشت به دو مورد آخر به اختصار اشاره خواهم کرد تا از آن‌ها نتیجه دیگری بگیرم.

بهای آزادی

استالمن بزرگ، مراد تمام هکرای واقعی دنیا، به یقین از سیستم‌عاملی غیر از گنولینوکس (نامی که او به شدت اصرار دارد باید جایگزین لینوکس شود) استفاده نخواهد کرد. اما نکته اینجاست که هر توزیعی، از صافی این متعصب دوآتشه و طرفدار پروپاقرص «آزادی» به مفهوم کامل کلمه (نه فقط در زمینه نرم‌افزار) عبور نخواهد کرد. تعصب او به آزادی تنها در سیستم‌عامل و ابزارهای آن خلاصه نمی‌شود. برای کسی که پایه‌گذار جنبش آزادی نرم‌افزار است، راه‌انداز بایوس، درایورها، بوت‌کننده سیستم و حتی معماری پردازنده، به اندازه سیستم‌عامل مهم و اثرگذار است. شاید از نام‌هایی که در ادامه می‌شنوید شگفت‌زده شوید، اما واقعیت این است که کامپیوتر اصلی استالمن، نت‌بوکی نه اینچی با نام Lemote Yeelong است که توسط شرکت چینی و نه چندان مطرح Lemote ساخته